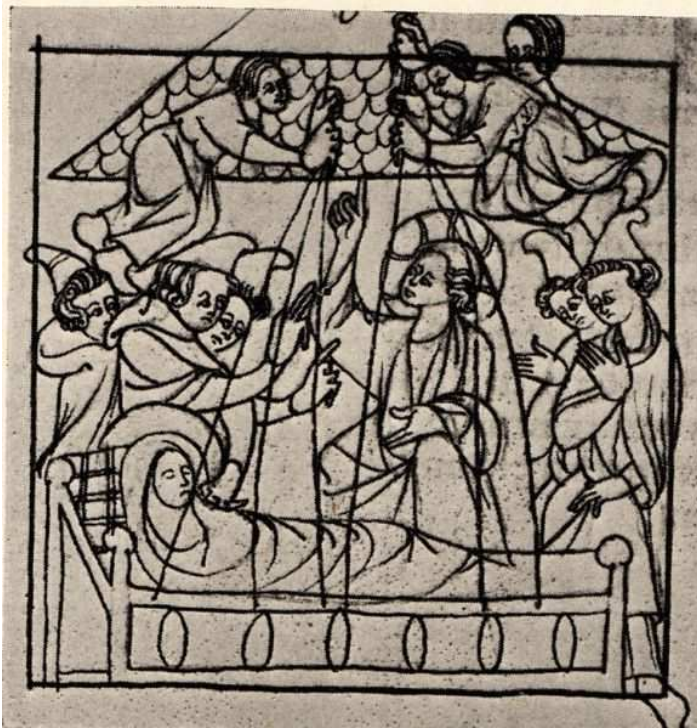

De verlamde

Preek over Marcus 12:1-12
Paaskerk Baarn, 22-2-2015

Ds. J.J.van Oord

1^e preek als inleiding op het Bijbelverhaal

Wie ben jij?

Bij het verhaal uit Marcus 2:1-12 kunnen we de kerk opdelen in 4 vakken. Je/ u mag kiezen waar heen gaat, waar jij je vandaag in herkent, bij thuis voelt:

-de verlamde, - de Schriftgeleerde, Jezus of de vrienden. Ik stel ze aan u voor.

De verlamde

Wij zijn in staat van verlamming. Zo worden we getekend. Levend dood. Het klinkt hard. Maar zo is het. Ziende blind, horende doof, levend dood. In deze Bijbelse taal wordt onze situatie omschreven. En we kunnen er ons ook vast wel af en toe in herkennen.

Verlamd door wat je is aangedaan, door wat je overkomt of door wat er in de wereld aan de hand is. De dreigingen. Deze week stonden in veel kranten een kaart van het

Middellandse zee gebied IS hoeft maar 300 km. zee over te steken om in Italië te zijn. Er heerst angst.

Deze lamme is beeld van het hele volk, de lamme is als een dode, zonder daden, zonder wandel, en de draagbaar waarop hij (zie het plaatje) ligt is als een dodenbaar. Een dode moet je begraven, laten zakken, laten afdalen.

Verlamming is ook dat jij je geblokkeerd voelt. Je kunt geen contact meer krijgen, met het vertrouwen in God dat je ergens wel hebt, maar je voelt het niet en het helpt je ook niet om uit het dal omhoog te krabbelen. Je voelt je daarin alleen. De toegang naar het goddelijke, naar je bestemming is geblokkeerd, zo lijkt het wel. Hoe breek je ooit nog door al die zorgen heen om door het gat in je dak naar Jezus te kijken? We zijn het soms zelf, de verlamde.

De Schriftgeleerden

Door de touwen heen zien we Jezus, omringd door tora-mensen, herkenbaar aan hun joodse, spits toelopende mutsen (plaatje). Naar hun handgebaren en opgeheven vingers te oordelen zijn zij in druk gesprek met Jezus. Ook de twee figuren achter Jezus zijn druk met hun handen in de weer.

Er is een discussie gaande, over zonde, vergeven. Ze zijn Not amused. Mensen genezen akkoord, maar zonden vergeven. Regels zijn regels. Orde. Afspraken. Niet afwijken van hoe het hoort. Niet boven het maaiveld uitkomen. Een plus een is twee.

Volgens de joodse tegenstanders kan alleen God vergeven. We zouden dus eerder bij hen het gebaar verwachten dat wij nu bij Jezus zien: Hij wijst met zijn rechter wijsvinger naar de hemel, naar God. Namens God heeft Hij zonden vergeven. De gebaren van zijn joodse geloofsgenoten wijzen niet naar God, maar wijzen beschuldigend naar Jezus. Ze hebben de waarheid in pacht. Ze praten je de put in. Het glas is half leeg. We zijn het soms zelf, de Schriftgeleerde

Jezus

Soms hebben we van die dagen dat we een en al goedheid zijn, wijs zijn, oprecht vol aandacht. Met gezag handelend, gezag van binnenuit. Tegenwoordig spreken ze dan van empowerment. Dit Engelse woord, dat letterlijk betekent `iemand tot iets in staat stellen` en dat in het Nederlands meestal onvertaald blijft, wordt veel gebruikt door ontwikkelingsorganisaties, vrouwenbeweging e.d. om aan te geven dat het streven is de doelgroep in staat te stellen zelf de problemen op te lossen. Daar is Jezus van vervuld, van die kracht. Hij geeft mensen een hengel om te leren vissen.

Achter het bed Jezus, zittend in de houding van de leraar, een wijze. Hij onderricht met woord, gebaar en daad. Soms hebben we die wijsheid. Ja, we zijn het soms zelf: als Jezus

De vrienden.

Wat fijn dat er vrienden zijn. Soms zie je het niet meer zitten, met jezelf, je overgeleverde geloof, God.

Je bent aangeslagen door wat je overkomt en weet het niet meer. Wat fijn dat er dan vrienden zijn die je dragen, meedragen, voor je bidden, of letterlijk je bij Jezus brengen zoals in het verhaal.

We kunnen vriend zijn, als iemand de weg kwijt is, dan willen we dragen, helpen, nabij zijn. Het is de grote kracht van de kerk, daar wordt de vriendschap, het geloof, vertrouwen bewaard, geoefend

Fijn dat er vrienden zijn, die je dragen als je zelf de weg niet meer weet. Fijn is het dan als er zo'n stel makkers zijn, mensen die jou optillen en je meenemen om je voor de voeten van Jezus neer te leggen. Mensen die jou opdragen in hun gebed als je zelf de moed hebt verloren om te durven bidden. Die van je blijven houden en die laten zien die god is. Een naam noemen in een meditatie, een gebed is het begin van gebedsverhoring. We zijn het soms zelf, een vriend. We gaan het verhaal lezen.

Lezing van Marcus 2:1-12

2^e PREEK

Er zijn vier partijen in dit verhaal. Maar de verlamde trekt de meeste aandacht op de tekening. De tekenaar plaatst het bed met de lamme er nog op in de volle breedte op de voorgrond.

Opvallend genoeg heeft de kunstenaar niet voor het spectaculaire moment gekozen van het opstaan van de verlamde.

Uit het verhaal weten wij dat Jezus zojuist de zonden heeft vergeven van de lamme. Maar de verlamde is in alle rust. Misschien dat zijn gesloten ogen wijzen op gemoedsrust.

Gevolg van deze compositie is dat er een grote tegenstelling ontstaat tussen de rust van de lamme enerzijds, en anderzijds het drukke gedoe van de omstanders, Jezus inclusief.

In die drukte brengt de kunstenaar nog een onderscheid aan: de verticale krachten (de omhoog kijkende en wijzende Jezus, én de mannen op het dak die de lamme naar beneden hebben gelaten!) werken aan het heil voor de lamme. De horizontaal opgestelde Schriftgeleerden werken tegen. Er is strijd. Discussie. Debat.

Ik begon begin van de week met de preek en las over ziekte en zonde. Ik ging mee doen in het debat. Wat kan ik daar nu nog over zeggen? Is er een verband? Maar gaandeweg dacht ik: ik trap er in, ik wil in de preek niet in dezelfde valkuil trappen als de Schriftgeleerden. Geen tijd nu voor discussies over ziekte en zonde en over de vraag wie mag vergeven. Het gaat om de die ene mens. En ik begin opnieuw.

En de essentie van het verhaal is dat hier een mens is die weer zijn eigen leven in mag gaan, omdat er een ander is die hem van de last verlost.

Verlamming, lees ik vanuit de algemene lijn die we in de Bijbel vinden: we kunnen levend dood zijn, ziende blind, horende doof. We kunnen dat nader duiden uit bijvoorbeeld de psychoanalyse: we leven in angst, wantrouwen. We kunnen verlamd raken door schuld, noodlot. Zo wil ik deze mens duiden. Hij is platgeslagen. En dat past niet. Er zijn duizenden en duizenden die zich herkennen in deze lamgeslagen mens. De hoop is weg. De angst regeert.

En dan is de mooiste zin in dit Bijbelstuk de manier waarop Jezus deze man aanspreekt, dat laat liefde zien, en een bewogen hart. “Kind, staat er. Je kunt ook zeggen: “Kind, m’n jongen”. Ik voel dat van binnen. Ik had als kind veel bronchitis. Benauwd. En logerend bij mij oma zei ze als ze mij zo zag: ‘och kindje toch, mijn jongen.’ Dat deed mij zo goed.

Het is een topreactie van deze rabbi. Met al je pijn en je onmacht en je bittere ervaringen die je met geen mens wilt/kunt delen. En dan zo door Hem worden aangesproken: vriend, vriendin, jongen, meisje. In één woord ben je gepeild tot in het diepst van wie je bent. M’n kind! Mijn jongen.

Tijdens de Aswoensdag zongen 2 meisjes van de MKK ‘Ken je mij’? Ps139: u kent mij, doorgrondt mij. Het is een tekst van Huub Oosterhuis, gezongen door Trijntje.

*Ik zou een woord willen spreken
Dat waar en van mij is
Dat draagt wie ik ben,
dat het houdt,
Ik zou een woord willen spreken
Dat rechtop staat als mens die mij aankijkt en zegt
Ik ben jouw zuiverste zelf,
Vrees niet, versta mij, ik ben, ik ben*

Kind, mijn jongen, meisje toch.

Wat doet Jezus hier? Hij had net zelf die ervaring gehad bij zijn doop in de Jordaan. Daar dompelde hij zich onder, stond op uit het angstwater en hoorde: jij bent mijn geliefde zoon. Mijn kind, mijn jongen. En precies zo spreekt Jezus de verlamde aan. Hij spreekt zoals hij Abba(pappa) tegen hem hoorde spreken: zoon, kind van me. Ik heb welbehagen in jou. Daarmee neemt Jezus de plaats van God in, de vader. En daar bij de verlamde herhaalt hij wat hij zelf hoorde: kind, zoon, m'n jongen. De goede, moederlijke, vergevende God. Die schulden op zich neemt. Lasten verlicht. Die je doet opstaan. Voorbij de angst, de schuld. Deze verlamde mens mag leven.

Mag ik u een voorbeeld geven. Deze week zag ik de tv-documentaire **'Misbruikte mannen'**

In de documentaire vertelt deze groep voor het eerst na 50 jaar openhartig over wat hun door leden van de Rooms-katholieke Broeders van Maastricht is aangedaan, seksueel misbruik. Gezamenlijk zijn ze begonnen aan een ingewikkelde strijd voor genoegdoening. In hun strijd om erkenning komen pijnlijke details op tafel: De Misbruikte Mannen zoeken allemaal naar een manier om het leed draaglijk te maken. Eén van hen, nu 61 jaar, besluit terug te keren naar het internaat in Amersfoort waar hij langdurig werd mishandeld.

Het waren vrijwel allemaal weerloze jongetjes van 7, 8 en 9 jaar. Vijftig jaar later spreken ze over de gevolgen van hun trauma's: claustrofobie, mislukte huwelijken, vlieg angst en een altijd aanwezig gevoel van waardeloosheid. En het zicht op God geheel kwijt.

Verlamde mensen. Je krijgt zelf tranen in de ogen bij deze huilende mannen. Nu jaren, jaren verder komt er vanuit de Broederschap erkenning. Je ziet iemand van de Orde een rede houden. De daders zijn dood, maar die toespraak doet de mannen goed, erkenning, en ook een financiële compensatie. Ze veren op. In een spannende scene spreekt de overste hen toe. En spreekt over spijt, schuld en dan na afloop staan de mannen bij elkaar en huilen ze en omarmen ze elkaar. Het is gezegd. Erkenning. Aandacht. Een omhelzing...Kind mijn jongen, sta op en leef.

Voorbij de verlamming: de bevrijding.

Terug naar het begin van de preek. Over de 4 partijen die in het spel zijn. We zullen het allemaal wel eens zijn of meemaken.

- zijn als een Schriftgeleerde, mensen die het precies weten, die je teneer gedrukt houden, die je blokkeren, die altijd hetzelfde reageren: had je maar dit, had je maar dat. Je in de put praten. We weten dat maar al te goed.

- zijn als een verlamde, geen weg weten...

- zijn als een vriend die omziet, nabij is, je optilt

- zijn als Jezus: een mens in de ogen zien en nabij zijn

Maar een ding is duidelijk. Wat mij aanspreekt op weg naar de stille week, naar Pasen. Je kunt het niet altijd zelf. In deze tijd van maakbaarheid en zelfhulp is er deze boodschap: Je hebt iemand nodig die je ziet, mensen nodig die je overeind helpen. Anderen. De Ander.

De ander. En het dan durven zeggen:

Dan nog, Dan nog, klamp ik mij, klamp ik mij
vast aan Jou, of je wil of niet, op genade of ongenade
ik zal red mij, red mij roepen
of zo iets als heb mij lief

De maker van de tekening is mij onbekend.